

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructorii Conscientiæ R. P. F. Lvdovici Lopez Ordinis Prædicatorvm ...

In qua reliquæ materiæ quæ ad Instructionem Conscientiæ pertinent ex
Orthodoxis Ecclesiæ iudiciis & scholasticorum Theologorum, tum
Iurisconsultorum resolutionibus scitu perutiles latè & copiosè disputantur

López, Luys

Lvgdvni, 1588

Continens omnia diffinita iam nunc per Conc. Triden. circa pluralitatem
beneficiorum, & an nunc post Conc. Trid. dispensatus hoc sine causa iusta
in aliquo casu sine resignatione illorum possit ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-41259

dentinum ad suscipienda iuste plura beneficia, dubitare quis forte poterit. Cui satisfacit Nauarrus cap. 25. num. 129. dicens quod licet ista opinio Cardinalis ante Concilium Tridentinum sustentari poterat: post illud tamen sustentari non potest, quia Concilium Tridentinum absolute prohibet habere plura beneficia etiam compatiblea ultra id, vel ea, quae sufficiunt honeste atque decenti sustentationi iuxta glossa. singu. dict. in cap. dudum. in 2. de electione.

Q. 3. ¶ Præterea & illud dubium hic dignum est sciri, de quo se fuisse consultum ait Nauarrus. An qui ante concilium plura obtinuit beneficia cum dispensatione, possit ea nunc retinere? Respondet Nauarrus, quod quoniam concilium non prohibet tenere beneficia illa, quae ante fuerunt collata: sed ne de cætero conferantur plura vni (prout ipse consuevit) potest, qui ante Concilium Tridentinum plura obtinuit: nunc ea retinere limitando se iuxta dictam opinionem Cardinalis, scilicet retinendo cum animo, & executione expendendi copiosius in pauperes, & opera pia retento sibi solum ad suam decentiam vitae necessario. Quam Cardinalis opinionem licet sit contra Ponormit. & communem semper Nauarrus ante concilium dicit se reputasse veram, quod sit ut iure, quis miretur inquit Nauar. videns post prædictum Concilium Tridentinum à Pontificibus maximis conferri multa, quorum vnum sufficit vni & multos sibi collata retinere, que profecto iure retinere nequeunt etiam cum dispensatione nisi iustificetur per intentionem prædictam à Cardinali requisitam.

¶ Continens omnia definita iam nunc per Conc. Trident. circa pluralitatem beneficiorum, & an nunc post Conc. Trid. dispensatus in hoc sine causa iusta in aliquo casu sine resignatione futurum possit absolui.

CAP. CII.

CVM plura de pluralitate beneficiorum diximus, quia nos omnia quae tam de iure naturali quam de iure humano antiquo, circa hanc materiam licebant dicturos esse polliciti sumus, & in parte absol-

uimus.

Primus: superest, quid nunc de iure nouo à Conc. Tridentino circa hanc pluralitatem beneficiorum sit cautum, ediscere. ¶ Igitur adnotandum est in gratiam huius primò, quod Concil Trident. ^a sanxit, quod nullus quacunque

a 5 §. 7. cap. 1.

eminentia præfulgeat habeat duas ecclesias metropolitanas, vel cathedrales, cum valde fœlix sit qui vnã regere possit. ¶ Secundo perpendendum est, quod eodem concilio

cap. 4. & 5. dicitur quod nullus habeat plura beneficia curata vel incompatibilia, & ses. 24. c. 17. sancitur, quod nullus etiam Cardinalis habeat plus vno beneficio, quod si ad eius vitam sustentandam non suffecerit, possit habere & aliud simplex, dum modo vtrumq; personalem residentiam non postulet, & qui ea habent intra sex menses reuertantur, & hoc in practica, & in vsu est seruandum.

¶ Igitur cõclusio receptissima etiam post Conc. Trident. quod in statu peccati mortalis est, qui habet multa beneficia diuisa in titulum, quorum vnũ suo decet statui officio, vel sine dispensatione, vel consuetudine iuxta gloriam singularem cap. dudum. 2. de electione recepta à Panormitano, & communi. Hęc conclusio est. D. Tho. ^a est Nauarr. ^b. Sed iam casum non indigentẽ dispensatione, scilicet quãdo vnũ nõ sufficit, excepimus, sicut etiã casum de beneficijs vnitis, qui per illam dictionẽ diuisa à conclusiõne exclusus est.

a D. Tho. quodlib. 8. art. 19. et quodlib. 9. art. 19. b Nauar. Sum. La. cap. 25. n. 126.

¶ At hic statim obuiat dubitatio, an liceat post Concilium Tridentinum habere duas præbendas aliam in titulum, & aliam in commendam ad tempus commendatam ad sex menses tantum, si est ecclesia parochialis, vt permittitur commendari c. nemo. de electione lib. 6.

Qõ.

¶ Ad quam quæstionem respondetur ex sententia Nauarr. & primò dicimus, quod licet quidem habere vnũ beneficium sine titulum, & aliud ad tempus commendatum ad sex menses, licet inquam et si sit ecclesia parochialis. ¶ Sed & etiam hic quætere libet quod Nauarrus non satis explicuit, vtum ad habendam vnã in titulum, & aliam præbendam ad tempus in commendam requiratur aliqua circumstantia prædictarum iustificans, & an requiratur dispensatio Papæ, & quamuis Nauarrus hic videatur in-

c cap. nemo. de electio. li. 6.

tur insinuare, quod non requiratur dispensatio Papæ, quia solum inquit non licet habere plura beneficia in titulum, at qui habet simul cum vno in titulum, alterum in commendam non videtur habere plura diuisa in titulum, sed alterum tantum in titulum. Vnde videtur: secundum ipsum, vtrumque posse haberi sine dispensatione.

¶ Sed ego potius esse tenendum cum Soto de iustitia & iure, existimo, vbi^d sic primò ait contra iuris prudentes, qui ad forum iudiciale penitus attendunt, quod si loquamur de commendationibus perpetuis, quæ hoc tempore habentur in vsu, non potest quis simul habere alteram præbendam in titulum, & alteram in commendam perpetuam, nisi aliqua de numero causarum iustificantium concurrat & ibi num. 126. ait Nauarrus de beneficio commutato in perpetuum idem esse dicendum, quod de dato in titulum iuxta Cardinalem Alexandr. can. cum autem. 44. distinction. & Gomez in regula de infirmis resign. quæst. 13. & citatos per eum, & Maior in 4. dist. 24. q. 13. Vnde Nauar. in hoc puncto à Soto non diffidet imò ei concordare videtur.

¶ Secundò adijcit ibi Sotus, quod quamuis non sit in vsu, vt episcopus possit super pluralitate præbendarum dispensare, quia cap. dudum ecclesiastica. extra de electionibus videtur ius antiquum abrogatum, nempe vt solus Papa iam dispenset vt illic adnotauit Panorm. quòd intellegendum est, quando ambæ præbendæ dantur in titulum, tamen episcopus ob ingruentem necessitatem vni haberi alteram in titulo aliam ad commendam dare, dū non patet ad curiam aditus, potest.

¶ Porro, quia consuetudo secundum iuristas iustificatiōnem confert, quæ requiritur ad dispensationem, queritur an etiam in hac materia de pluralitate beneficiorum, existente legitima causa sicut dispensatio iustificat eam, ita etiã consuetudo hanc iustificet retentionem plurium beneficiorum. Ad quæstionem prædicto. c. num. 128. respondet Nauar. quod sic, si talis consuetudo sit iusta, quia consuetudo iusta tantum, licet non plus valet quantum dispensatio secundum D. Th. in dicto quol. 9. ar. 15. quia vtraque tam consuetudo, quam etiam dispensatio potest iuri humano derogare, & neutra naturali, vel diuino. cap. cum in

d Sotus de
iust. & iu-
re. lib. 3. q.
6. art. 3.

cum ibi late notatis de consuetudine. Causa autem iusta dispensandi in tenendo plura attento iure naturali est illa, quæ est sufficiens ad tollendam deformitatem quam secum affert pluralitas beneficiorum. Hanc autem deformitatem secundum Sotum non aufert nobilitas illustris sanguinis sola, neque enim solum ad illustrium commodum illis ista pluralitas beneficiorum concedenda est, sed ad ecclesiæ splendorem, & tutamen. At nunc ecclesia cum iam adoleuerit, nec tantopere his auxilijs illustrium egeat ad sui tuitionem, cautè in hoc casu procedendum est: præsertim cum non minima causa ruinae, in qua nunc ecclesia iacet fuerit magnatum inuasio, qua in ecclesiastica sacerdotia irruerunt, quamuis inficiati nõ possumus ex præclaris natalibus ortis, cum sint bonis moribus præditi, deinde literis ornati, plurimũ splendoris, ac roboris republicæ ecclesiasticæ accrescere.

¶ At etiam vnio illa præbendarum, quæ in fraudem ecclesiæ fit, ad impulsum, instigationemq; illustris personæ, quam nititur impetrare ad sedandum scrupulum conscientie, nam quia pluralitate beneficiorum oppressum se videt, satagit hanc annexionem plurium beneficiorum in vnum procurare, non inquam excusat, nec prædicta vnio liberat à reatu culpe, quinimo grauius, turpiusq; delinquit, quam si plura expresse retineret: debet enim vnio ecclesiarum in emolumentum ipsarum absque dolo malo fieri, vt sit legitima.

¶ At verò, quia Sotus in hoc casu hanc vnionem, seu annexionem beneficiorum fore illegitimam censet, forsitan lectoris animum hæc dubitatio subibit, talis vnio sic facta à Papa sine causa, licet malefacta, an tamen facta veniat, nam iuxta assertionem Soti si illegitima est, videtur quod inualida sit prorsus, sed tamen cum fratre Ioan de la Peña videtur esse dicendum, quod si ex proprio motu, & scientia illam vnionem sine causa legitima faciat Papa nõ in persona, sed in beneficijs, licet perperam fecerit, valida tamen erit, quia iam non remanebit nisi vnum beneficium, quod vt præfati sumus ab vno poterit obtineri, & valebit in eo quod cõtra ius naturale nõ est. ¶ Si autem Papa falsis persuasus rationibus, fraudeq; illicitus, ad petitionem false suadentis, hanc confecerit, vnionem

unionem puto, quia tunc surreptitiè obtrèta est, adeo esse illegitimam, vt tum hac ratione, tum quia sua fraudem nemini patrocinari debet, ipse eam fraudulenter impetrans teneatur apud Papam instare, vt eam vel reuocet, vel nullam esse pronuntiet, nulliusq; roboris vel momenti.

¶ Gratia autem tenuitatis non solum beneficia, sed etiam episcopatus, quales sunt qui iuxta Romam sunt, qui adeo sunt tenues vt ex vno tantum Episcopatu, decens sustentatio non superet, in vnum episcopatum vsque ad decentem sustentationem liberè Sotus fatetur posse adunari.

¶ Quibus superaddimus cum Nauarro. cap. eod. num. 129. quod idem Concilium Tridentinum Sessione 24. cap. 17. statuit vt plures parochiales ecclesias obtinentes, seu vnam parochialem & aliam cathedralem habentes, cogantur alteram infra sex menses dimittere, in quo ponderandum esse illud verbū cogatur animaduertit Nauarrus: per quod recte respondisse ait Nauarrus: dum consultus respondit neutram ipse iure vacasse.

¶ Veruntamē, quia meritò hic ambigere quis poterit, an hæc sacri Concilij Tridentini sanctio locum habeat in his, qui per iustam dispensationem plures parochiales tenebant ecclesias, vtum etiam ij intra sex menses cogendi sint, ideo & hoc inquirendum hic, & absoluedum diximus. Sunt etenim aliqui, qui quod in his antea dispensatis dispositio hæc concilij locū non habeat affirmant adducti illo argumento ex cap. ordinarij, & ceterum de officio ordinarij lib. 6. quod aiunt esse innovatum per idem Concilium Tridentinum.

*c. 6. sess. 6.
c. 1. de re-
format.*

¶ Respondemus tamen ex mente Nauarri cap. eod. nu. 129. primum dicentes quod etiam dispositio Concilij in his dispensatis circa prædictam pluralitatem ante Concilium, habet locum. Vnde & ij intra sex menses alteram ecclesiam parochialem cogendi sunt dimittere, tum quia auctore Nauarro, licet opinio contraria supradicta, disputando forte defendi possit, consulti tamen non debet, tum quia est contra mentem Concilij, vt ex eius contextu patet, tum etiam, quia sic interpretatur curia cogens ad dimittendam alteram omnes qui ante Concil. Trid. etiam cum legitima dispensatione tenebant duas. Deinde etiam

quia licet principium prædicti capituli ordinarij innouetur vsque ad §. cæterum, illud tamen tacetur.

¶ Subinde & aliud hinc pullulat dubium, an nouum hoc ius Concilij Tridentini ad alia beneficia non curata legitimè obtenta extendatur. ¶ Responſio eſt in promptu, quæ etiam eſt ex mente Nauarri, quòd tale ius non extenditur ad alia incompatibilia beneficia legitimè obtenta, quare qui habet alia beneficia incompatibilia puta plures perſonatus, vel vnã parochialem, & aliã dignitatem vel perſonatum quæ non ſunt eccleſiæ parochiales non eſt cogendus relinquere vllum.

Q. 3.

¶ Adhæc quoniam omnia, hic exhaurienda ſunt dubia præſertim ardua, magiſque ſcitu neceſſaria quaeritur an qui obtinuit diſpenſationem abſque tamẽ legitima cauſa ad plura obtinenda beneficia curata, tutus maneat in conſcientia, vel nõ, & an tãc virtute talis diſpenſationis, fructus poſſit facere ſuos abſque vlla reſtitutionis obligatione. Et quia in quaſtione hæc duo implicantur dubia: Primum de ſecuritate conſcientiæ; Secundum de obligatione reſtitutionis. Ad primum licet ſit iam abundè dictum iterum ſub maiori breuitate concludimus, quòd quia habere plura beneficia, niſi ſaltem concurrat aliqua prædictarum, vel alia ſimilis circumſtantia iuſtificans, iniquum eſt, vtputa pernicioſum eccleſiæ Papa, eo quod adminiſtrator, & diſpenſator beneficiorum eſt, & non dominus, neque ſine aliqua harum cauſa iuſtificante diſpenſare ſuper pluralitate beneficiorum poteſt, ideò non eſt tutus in conſcientia, ac perinde ſecundum Nauarrum abſolutus non eſt, qui habet plura beneficia ſine aliqua prædictarum cauſa, vel circumſtantia iuſtificante, vel ſimili concurrente. Imò ſi talis circumſtantia concurrat adhuc ſine diſpenſatione iuris humani plura habere prohibentis, ſi plura beneficia habeat non legitimè annexa, non eſt abſoluentus, ita Nauarrus cap. eod. nu. 129. ita quoque Frater Ioannes de la Peña in ſuis ſcriptis, vbi ait quod diſpenſatus in pluralitate beneficiorum, ſine iuſta cauſa tutus in conſcientia non manet. Cui ſententiæ, ait, ſuffragari omnes doctores, ſcilicet D. Thomam, Gabrielem, Adrianum, Maiorem, Gregorium, Turrecrematam, Caietanum, Sylueſtrum, Panormitanum. Cuius ſententiæ communis potentiſſimum

Q. 4.

II. Pars. F. L. Lopez in ſtr. Conſc. S tiſſimum

tissimum fundamentum, ac basis est axioma illud Theologorum commune, quod in his, quæ sunt iuris diuini, vel naturalis Papa dispensare non potest, si iusta causa dispensandi non intercesserit, quod si sine iusta causa dispensare ausus fuerit, salua censura, & reuerentia debitam tanto pastori, quia docente D. Bernardo in epistola ad Rupertum nepotem, non dominus est beneficiorum, sed dispensator, talis dispensatio facta quoad pluralitatem beneficiorum in conscientia non tenet, licet collatio talium beneficiorum teneat, quoad titulos, quia si dispensatio sine iusta causa, Papa plura beneficia curata alicui collat, ille in utraque ecclesia erit verè curatus pollens iurisdictione in utraque, quia alias si collatio quoad titulum non teneret, in periculum eederet animarum, & in eorum præiudicium, qui decimarum stipendium impendunt, quantum verò ad alia quæ naturale ius, aut diuinum concernunt, dispensatio in illis non tenet.

¶ Contra tamen hanc assertionem communem, et Clementina. i. vt lite pendente nihil innoceat, argumentum sibi cõficiunt Canonistæ tale, quod saus Achilles est, de quo valde gloriantur, quia ibi adijcitur ista exceptio, salua tamen in prouisis omnibus, Romani Pontificis potestate ad quem ecclesiarum, & personarum plena, & libera dispensatio ex suæ potestatis plenitudine noscitur pertinere, ergo hinc videtur patere Papam ad disponendum de beneficijs, plenam, & liberam potestatem habere. ¶ Quia igitur solutio argumenti in sensu, & glossa legitima auctoritatis citatæ consistit: Respondetur, quod libera, & plena dispensatio quæ ibi diffinitur esse penes summum pontificem, in duobus verum habet locum. Primo in hoc sensu, quod Papa habet potestatem liberam, & plenam dispensatiuam quidem, non tamen dominatiuam, quare ad hoc attinet illud Apost. Sic nos existimet homo vt ministros Christi, & dispensatores ministeriorum Dei. Requiritur ergo iusta causa dispensandi, quatenus attinet ad beneficiorum pluralitatem. Secundo talis auctoritas procedit quod libera, & plena sit penes Papam potestas conferendi plura beneficia curata: quatenus efficere potest, vt collatio eorum etiam indigno facta interim sic sit valida & teneat, vt ille sit verus curatus, & iurisdictionis sit

collatio

collatæ compos, sed non quoad alia, scilicet, ut possit ea
tata conscientia retinere.

¶ Præterea ut nihil intractum prætermittamus, hic & Q. 4.
si affine dubium placuit atterere, an post Concilium Tri-
dentinum, à conclusione communi, & generali posita,
scilicet quod dispensatus sine causa circa plura beneficia
non annexa, quia non est tutus in conscientia, non sit ab-
solvendus, in aliquo particulari casu aliqua possit admitti
exceptio, ut cum aliquibus moderationibus, etiam si non
illa plura sic iniuste dispensatus resignet, sit absolvendus,
ut sentit Caiet. verbo beneficium.

¶ Et quidem res est plena perplexitate quia affirma-
tionem cum multis ibi à se adhibitis limitationibus admit-
tit Caietanus post factum, scilicet quod illis statibus di-
spensatus sine causa iusta, nihilominus possit absolui quan-
do est dignus, & sollicitus, omnem adhibens curam & in-
dultiam, & talem, ut inde ecclesiarum cultus, & earum
bona nullum videantur perpeti iacturæ damnum spiri-
tuale, aut temporale, quod raro contingit prout ipse fate-
tur etiam Caieta. At F. Ioannes à Peña. Hanc Caietani sen-
tentiam allegans tandem concludit, quod quidquid dixe-
rit Caietanus, qui loquutus est ante Concilium Tridenti-
num modo iudicio suo standum esse diffinitioni concilij.

¶ Sed quid dicendum tandem erit cum Nauarrus qui Q. 5.
scripsit post concilium in additionibus dixerit, quod si-
quis non residet sine causa legitima nisi per ministros, si
inde sequitur parum damnum poterit absolui, at qui di-
spensatus est sine iusta causa, ut plura retineat beneficia,
cum in utroque simul residere non possit, in altero tunc
non residet, & sine causa à residentia excusante, ergo vi-
detur de mente esse Nauatri quod iuxta limitationem Ca-
ietani poterit, & nunc post concilium absolui, nam sic in-
quit intelligitur Caiet. in summa verbo beneficium.

¶ Quid etiā quod Sotus in 4. in gratiam huius exceptio- Q. 6.
nis Caietani, sic videtur loqui in 4. in materia de confes-
sione. Sunt aliqui, inquit, qui præscientes aliquæ plurali-
tate parochiarum implicitum, eius confessionem audire
recusant, & tamen si forte audiant, audita parte confes-
sionis, non audet absolutionem negare, si pluralitas non sit
excessiva, & possessor indignus. Sed ad id dictum Soti, F.

Ioānis de la Peña occurrit replica, scilicet quod eo quod plura quis ambiuit beneficia curata eorum censendus est secundum ius indignus. Quid insuper quod F. Iosephus in suis floribus scribens post Conc. Trid. ait Caietani sententiam verbo beneficium in summa esse notandum, ubi ait non facile esse negandam absolutionem huiusmodi plurium beneficiorum obtentoribus, quia non facile est iudicare an sufficienter per vicarios beneficia regāt, tanta enim potest esse vicariorum sollicitudo, atque diligentia ut merito pastores dici mereantur. Hæc Iosephus.

¶ Post sententias hic narratas horum doctorum puto cautè, & via media in hac parte esse incedendum, & quia pluralitas beneficiorum regulariter detrimenta non immodica secum affert, regulariter sine iusta causa concurrente dispensato obtinenti plura beneficia non vnit, in talique retentione perseveranti non est impendenda absolutio. ¶ Quòd si in aliquo casu allegetur ex provida provisione, quia valde idoneus, atque strenuus vicarius ab ipso præfectus est, de nullo damno ecclesiæ vel bonis eius, vel quibus fore timendum, adhuc quia decipi potest (nemo etenim bonus est iudex in propria causa) arbitror illam dispositionem Concilij Tridentini traditam in Sess. 6. ca. 1. de reformatione esse servandam, ubi ait quod privilegium perpetuum de fructibus percipiendis in absentia nulli proffit, neque temporale, nisi ex causa rationabili per ordinarium approbata fuerit concessum, quo casu episcopi tanquam delegati sedis Apostolicæ provideant, vel per deputationem idoneorum vicariorum, & congrue portionis fructuum assignationem, cura animarum nullatenus negligatur, nemini quo ad hoc privilegio, seu exemptione quacunque suffragate. Igitur hic decernitur, quod privilegium perpetuum, siue temporale de percipiendis fructibus in absentia nulli proffit nisi ex causa rationabili per ordinarium approbata fuerit concessum. At verò dispensatio super pluralitate beneficiorum (cum in altero illorum necessario residere obtentor eorum non possit) quoddam privilegium virtuale est de percipiendis fructibus in absentia, aut tali privilegio æquivaleret, sequitur ergo sine causa iusta dispensatus circa pluralitatem beneficiorum, si alleget pro se causam aliquam rationabilem illum

illum excusantem puta quod recte prouidet per vicariū idoneum, & quod omnem cauet causam dāni, quod paritate antequam absoluat, sit mittendus ad ordinarium vt si rationabilis causa sic allegata, per ipsum, per ordinarium fuerit probata, & approbata maiori securitate conscientiae postea possit absolui, nam ei casui conuenit dispositio, cui verba dispositionis conueniunt, cum autē huic casui conueniant verba praedicta dispositionis Concilij, sequitur, quod ei conueniat & ipsa praedicta dispositio, quod si contenderis praedictam dispositionem huic casui non omnino conuenire: nihil moror, nam certe inficiari non poteris, quin hoc sit magis tutum conscientiae poenitentis, tum conscientiae confessoris. ipsum audiens.

¶ An iniuste dispensatus in pluralitate possit ferre fructus, an possit Papa illos illi remittere, an tollerantia Papae hic excuset, & plura de restitutione fructuum, iuxta nouam sanctionem Concil. Trid.

C A P. C I I I.

¶ Nuper, quia secundam quaestionem scilicet, an sine Q. 1.
causa iustificante dispensatus super pluralitate beneficiorum teneatur restituere fructus non expediuimus, vt prolixitatem in continua serie sermonis vitaremus iam hic absoluenda venit, ne illius videamur immemores. Circa quam quaestionem F. Ioseph. in suis florib. amplectitur Gabrielis sententiam, qui ait, quod qui obtinuit dispensationem à Papa super beneficiis curatis absque legitima causa, licet in conscientia tutus nequaquam maneat, nihilominus tamen ad restituendos fructus obnoxius non manet. Hac autē ratione persuasus hoc asserit, quia potēs est Papa super his fructibus dispelare, nam potest illos regi pro expeditione cōtra Turcas erogare, vel aliis cōferre dispelando, igitur poterit & Papa eosdē fructus huic plura beneficia ex dispelatione, sine causa tamē iusta possidēti adiudicare, nam inquit Gabriel, & iste F. Iosephus, quod licet talis dispensatio non valeat, quoad obtinendum titulos: valebit tamen quoad fructus.

S 3

¶ Sed